

Vlado Franjevic:

umjetnik izmedju arhaicne snage i multimedijalnih dimenzija

Vlado Franjevic, slikar, graficar, poet i multimedia-umjetnik rođen 1963. u Martincu kraj Cazme završio je slikarski smjer na SPU-i u Zagrebu. Daleko putujući i svjetski iskusan Vlado Franjevic radi danas u kulturnom naponu izmedju Njemacke, Austrije i Svicarske, u Vaduzu, glavnom mjestu Knezevine Lihtenstajn.

2002/03 je Vlado Franjevic dobitnik jednogodisnje stipendije te drzave. Rezultat je javnosti naknadno bio predstavljen u obliku jedne velike izlozbe.

Na istoj su bila vidjena pojedinačna djela ili cijeli blokovi njegovih umjetnickih radova. Ti se radovi mogu razumijeti kao rezultat procesualne samoanalize vlastitog kreativnog stvaralackog subjekta. Drugim rijecima: umjetnik biljezi samokriticki i osjecajno puteve koji vode do njegovih umjetnickih radova i cini ih uvijek iznova novim radnim temama.

Na pocetku jednog djela najcesce stoji jedva moguće kontrolirano stanje s jakim carobnim i poetskim osobinama koja budu prozimana jakim asocijativnim svijetom osjecaja.

Kod doformuliranja likovne ideje, kroz redukciju i zguscivanje dostize se ogromna viseznacnost tema, koje u svojim koncentracijama ne akceptiraju ogranicenost izmedju literarnih i likovnih radova.

Vlado Franjevic cini u svojim dijelima umrezenost sebi samog proturjecnog svijeta intenzivnog osobnog dogadjaja i prema svijetu otvorene umrezenosti multimedijalnih i interaktivnih beskonacnosti elektronicnog doba.

Tako na primjer od njega izradjen ciklus „Besramno“, posljedica vlastitih doživljaja inspiriran provokantno-razigranim razgovorima sa suvremenicima koji su potpuno osvjedoceni svojim modernitetom i otvorenoscju. Razliciti materijali koji na pocetku ne pripadaju jedni drugima uslijed umjetnikovog zahvata, osjetilno i opticki budu tako spojeni da stvaraju nove izraze: radi se o zuto obojenim drvenim daskama koje su najcesce nejednakih kontura, te cesto nalik znakovima. Te nalik kolazima zavezane materijalne slike umjetnik oprema sa tekstualnim isjeccima. A to pak djeluje zavodljivo: tekstovi ne stoje u sredini izrazaja slike nego imaju funkciju zavesti promatraca ili promatracicu, stvoriti vlastite slike u njihovim glavama koje ih odvode od stvarne likovne poruke. Vlado Franjevic pokazuje ovdje na originalan nacin problematiku mjesanja ‚slike‘ i ‚teksta‘ na jednoj osnovi na kojoj se karakteristika komunikacijskih formi pocinje jedno s drugim tako konkurirati i prozimate da si sad iritacija i zagonetljivost mogu izgraditi centralne pozicije.

Slike velikog formata, zenske i muske figure, pokazuju, naglasavaju kvalitet slikarske transparentnosti, gustoce, razrjesenja, produbljenja, vrijednosti tona, karakteristike namaza, duktus, ogranicenja, kao i emocionalnog ili osmisljenog izbora boje. Te slike pojasnjavaju da se Vlado Franjevic pored enormnog filozofsko-literarnog potencijala moze takodje predati i emocionalnoj culnosti boje koja se uvijek odvaja od literarne razumljivosti.

Osnova te grupe radova cine tri puta trideset i tri jednake velicine obojeni kartoni koje je slikar oslikao vrlo brzo i intuitivno kao nikada prije toga. Podsvjesno pokazuje ovdje tragove njegove pokretne snage. Jedan njegov drugi stvaralacki dio je konstruktivni zahvat kroz refleksiju ociscenja, tako da spontanost i uredjenje moze naci svoj najmaksimalniji balans.

Pronalazenje i razvoj forme slicne mozaiku u radu Vlade Franjevica je metoda pomocu koje bude omoguceno postavljanje fiksnih tocki a kako bi se procesualno ukrotilo kreativnu energiju koja tako razvojno pronalazi mirnocu na putu do rezultata.

Ali mozaik kao princip je ovdje takodjer obiljezje umjetnikove viseslojevitosti. Umjetnik je takodje pronalazacka licnost, licnost trazitelja koji točno zna da je znanje bez umjetnicke dimenzije necovjecno i da umjetnost bez znanja ne moze razviti iskustvene kvalitete.

Jak u osjecajima i sjecanjima je rad sastavljen od pedeset djelova kojeg odredjuju obradjene fotografije iz vremena kad je umjetnikova kcerka bila dijete. Taj rad dokazuje jednostavno nemogucnost zadržati momente iz zivota. Vezana fiksiranja oko slika vizualiziraju izrazajno ljudsku bespomocnost prema nemogucem preokretanju toka vremena i postepenom iscezavanju u zaboravu slicnom magli.

Kod jedne slijedece grupe radova kao da sjede na prijestolju, na pet bijelih postolja s pet jednakih formata objekata tekstilnih jastuka. Isti podsjecaju na laterne i istodobno na posude. U svojim kvartetima isti sadrže pokazatelje na strane svijeta. Sa printerom osobnog racunala nanesene, otisnute, fotografije u boji koje su dodatno slikarski doradjene pojacavaju tu prepostavku. To su vrlo poetski, naizgled krhki radovi. Znakovi ceznje za sigurnoscu koju putujuci uvijek imaju duboko u sebi. Ovdje je posebno vidljiva sposobnost Vlade Franjevica klasicne slikarske metode optimalno povezati sa novim mogucnostima digitalnih obrada slika: obojane slike budu nakon odredjenog razvojnog stadija skenirane, digitalno obradjene, zajedno usivene i naknadno manuelno dalje oslikavane.

Daljnja grupa radova signalizira sa slikarstvom punom jacine vaginalne kompozicije. U tim se slikama pokazuje provokativno, ali takodje lukavo bice Vlade Franjevica bez maske: sa arhaicnim humorom pokazuje na neugodne cinjenice da velik dio danasnjih prijateljica i prijatelja umjetnosti jos uvijek nisu dospjeli do tema kao sto je to klasicna psihoanaliza.

Te slike vizualiziraju zastoj napetosti koja se nadogradjuje u nespojivosti izmedju primitivne snage seksualnosti i ideoloski visoko tendencijskih potrazivanja civiliziranih moralnih prepostavki. To su slike prisilne snage koje budu hranjene uslijed urodjenog straha od probojnosti arhaicne zivotne snage. Radovi nemaju nista zajednickog sa neprijateljstvom prema zenama ili komercijalnim visoko poliranih papirnih pornografija, nego su u srodstvu sa prapovijesnim likovnim stvaralastvima koje pojasnjavaju rodjenje i smrt kao magiju predaka. Jedna druga zidna instalacija Vlade Franjevica, velikih je formata i za razumijeti ju je kao skrinju nestale pisane komunikacije i njezino tehnolosko prebrodavanje razmaka izmedju prostora i vremena. U istoj je instalaciji umjetnik obradio staru bogatu zbirku postanskih marki

jednog prijatelja. Te marke potjecu iz razlicitih zemalja Evrope. Stroga kompozicija sa svojom necentriranoscju olabavljuje vlastiti karakter kroz suptilnu ritmiku i uredno slaganje ljepljenjem.

U internetskim aktivnostima Vlade Franjevica vidljiva je zelja kretati se sto je moguće blize trenutnom vremenu u stvaralackim paralelnim svijetovima. Interaktivna umjetnost i literatura u internetu je igra sa gubljenjem i rastakanjem individualno izradjenog originala. U mrezu poslani radovi su nezasticeno izloženi bezobzirnosti stranih utjecaja kao unistavanje, pogresna interpretacija ili krivotvorina.

Takvi eksperimenti u internetu dokazuju u njihovim konacnicama neunistivu vrijednost umjetnickog originala sa svim svojim fascinirajucim psiho-patoloskim i socijalno-kulturnim izvorima.

Da se Vlado Franjevic sa svojim viseslojnim djelovanjem sve vise razvija u internacionalnog umjetnika dokazuju njegova medjunarodna sudjelovanja kao reprezentiranje Knezevine Liechtenstein u kulturnoj razmjeni sa Yogyakartaom, Indonezija 2002. i 2003., zatim njegovi konceptualni ‚Land Arte Work in Progress‘ projekti u Estoniji 2004. s temom ‚Izolacija‘ i 2005. u Srbiji s temom ‚Kad bih bio Srbija...‘, zatim 2004. poziv i sudjelovanja na likovnoj koloniji u Medulinu kao i 2006. na znacajnom medjunarodnm simpoziju grafickog dizajna u Ammanu, glavnom gradu Jordana. Iste je godine Franjevic bio samo jedan od tri evropska umjetnika ciji je plakat sudjelovao na izlozbi ‚Sareni Daegu‘ u J.Koreji. I na kraju 2007. Sudjelovao je i prisustvovao na medjunarodnoj izlozbi ‚South Pole‘ u Biskeku, glavnom gradu Kirgistana.

Al' Leu, 2006

Kriticar umjetnosti, Zürich